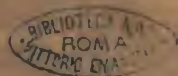
XXXII.

EXERCITATIO LEGALIS
ad
tit. 6. pr. §. 1. & §. 2. Inst. Justiniani Imp.
De

ACTIONIBUS PERSONALIBUS ET REALIBUS.

Quam
Divina Auxiliante gratia
Ex permissu Nobiliss. & Ampliss. Facultatis
Juridicae in inclyta Leucorea Universitate
SUB PATROCINIO
VIRI MAGNIFICI, AMPLISSIMI, CONSULTISSIMI ATQUE EXCELLENTISSIMI,
Dn. JEREMIÆ REUSNERI,
JCti, & Antecessoris celeberrimi, Facultatis Juridicae Ordinarij & Senioris meritissimi, Dicasterij & Scabinatus Assessoris gravissimi,
Dn. Patroni, Promotoris, & Praeceptoris sui, omni, quo par est, honoris & obsequij cultu aetatem prosequendi,
Publicae & Amicae dimicationi submittit
JOHANNES SCHREITERUS
Wurzenâ Misn.
IN GYMNASIO JCTORUM
Ad diem Januar: horis consuetis.

Wittebergae, Typis Johannis Röhneri, Acad. Typogr. An. 1643.

FELICITER.

Finis Jurisprudentiæ Justitia est, quæ unicuique suum tribuit. Media sunt duo I. Cognitio ejus, quod unicuique est, quam discimus vel ex personis, de quibus *lib.1. Instit. Imperial.* agitur, Vel ex Rebus, de quibus *lib.2.3. & prior.5. tit. lib.4.* II. Ejus legitima obtinendi Ratio. Modus quo quisque suum obtinere potest, & debet, est persecutio Judicialis; Quæ persecutio exercetur per ACTIONES, & de iis agitur aptissima methodo *tit.6. lib.4. J. Imperial.* De hisce paucis in præsentia agere constitutum est. Titulus autem hic non indiget commendatione, ipse enim se ostendit *arg. l.1. D. de Restit. in integr.* Quæque in cæteris Juris partibus latissime hinc inde sparsa & disjecta sunt, veluti compendio quodam hic comprehenduntur, unde plenus auro & honore vocatur *à Schneidw. ad pr. J. h. t. n. 1.*

Th. 2.

Considerabimus autem hujus Tituli *1. Definitum. 2. Tò ὅτι. 3. Definitionem. 4. Divisiones.*

Th. 3.

Definitum est ACTIO: cujus explicanda est *1. Etymologia. 2. Homonymia. 3. Synonymia.*

Th. 4.

Originem trahit vox ACTIONIS à verbo Agere. Quod verbi additis nominibus diversis, diversas procreat significationes, de quibus consulantur Lexicographi. *Etymologia.*

Th. 5.

Actio est ἐκ τῶν πολλαχῶς λεγομένων accipitur *1.* Latissimè, & in sensu vulgari pro qualibet hominis tum rationali, tum sensitiva operatione, ita ut ad animalia bruta quoque porrigatur *l. 29. §. 1. D. ad. l.* Aquil. *l. 235. de V. S. 2.* Latius & in sensu Juridico pro actione tàm Criminali, quam Civili *l. 1. C.* *Homonymia.*

qn. Civil. act. crim. præjud. l. pen. D. si ex noxal. caus. Illa in proprium nomen abiit & Accusatio appellatur. Hæc nomen actionis retinuit; ita ut & exceptiones in se contineat. *l. 1. D. de Except. Magnif. Dn. Frantzk.* Exerc. *13. q. 1. n. 11.* 3. Latè & civiliter quatenus complectitur certas Juris formulas, item libellum *l. 3. C. de edendo.* omnes tam in Rem quam in Personam actiones *l. fin. C. de hered. vendit.* directas & Utiles, tam Civiles quam Prætorias, ordinarias & extraodinarias persecutiones *l. 178. de V. S.* atque ita quævis remedia, quæ actionum instar obtinent, earumque loco proponuntur: nec non interdicta actionis verbo comprehenduntur *per J. de Interdict. l. 37. de O. & A. l. 43. §. ult. ad l. Aquil. l. 3. de mortuo infer.* quæ licet olim extra ordinem dicebantur, hodiè tamen, ut & omnia judicia facta sunt extraordinaria. §. *ult. J. de Interdict.* & in hac larga significatione hoc loco definitur. 4. Strictè, & comprehendit actiones in Rem & personam *l. 178. §. 1. de V. S. l. 25. de O. & A.* 5. Strictius pro actione personali. *d. l. 178. §. 1. de V. S.* 6. Strictissime pro condictione indebiti *l. 5. §. D. de Censibus.*

Th. 6.

Synonymia. Appellatur Actio nonnunquam Judicium; ut judicium pro socio, communi dividundo, *l. 1. & t. t. C. & D. famil. ercisc. commun. div. §. 20. 29. 30. J. h. t.* sic dicimus dictare alicui judicium i. e. actionem intendere *l. 112. de V. O. l. 3. §. 1. de minor.* It Persecutio *pr. J. de Except. l. 10. de V. S.* Lis *l. 36. de V. S.* Petitio. *l. 178. §. 2. de V. S.* Conventio *l. 45. de R. I. l. 7. § 1. & 5. C. de præscr. 30. ann.* Formula *l. 42. de furt.* Causa, ut cum dicimus Causa Civilis, Criminalis. *t. t. C. quand. civil. act. crim.* Vide præ cæteris *Althusium. in dicaeolog. tit. de Actionibus. it. Bachov. in tractatu suo de action. disp. 1. th. 9. Borcholt. ad pr. h. t. n. 5. Hillig. Don. Enucl. lib. 19. c. 1. l. C. Rittershus. ad Nov. part. 9. c. 3. n. 13.*

Th. 7.

Τὸ ὅτι Originem & formam Essentialem actiones fere omnes ducunt ex Jure Gentium, quas tanquam rudes & informes jus

Jus Civile Romanorum certis qualitatibus informavit, ad certum ordinem revocavit, certisque solennitatibus donavit, *l. rerum 25. D. Rerum amot. l. 47. D. de Condict. indeb. l. 5. de J. & J.* Dissent. *Mummius ad Tr. vol. 1. disp. 1. th. 4. l. D. Besold. us vol. 1. disp. ... coroll. 3.* Quibus satisfacit *Bacchov. d. l. th. 12. & noviter ... Dn. D. Gothofr. Fiebigius Professor in inclyta Salana P. Patronus & Praeceptor meus plurimum colendus, in Collegio nostro Franckiano Exercit. 14. semidec. quaestione 1.* Aliter dissentit *Dn. Riemmer p. m. decad. 13. quaest. 1.*

Th. 8.

Definitio ACTIONIS hoc loco ab Imperatore propositae ejusmodi est: ACTIO EST JUS PERSEQUENDI IN JUDICIO QUOD SIBI DEBETUR. *Definitio.*

Th. 9.

Dicitur Actio JUS, quod quo in sensu fiat, variant Autores. Nonnulli explicant pro potestate vel facultate agendi jure concessa & attributa. *Magnif. Dn. Arumaeus b. m. Ex. 18. th. 1. Daneli ad hoc pr. n. 5. & lib. 19. Comment. J. C. c. 1 Schneidew. h. l. n. 18.* Quidam pro formula. *Lindeman disput 9. th. 2. Franck. exercit. 14. quaest. 2.* Alii unico signato nomine vocab. JURIS exprimi posse negant, idem significare existimantes, quod in nostrate lingua dicitur: Ein Recht zu etwas haben / ubi vim Recht nulla alia voce satis idonee efferre possunt, quemadmodum jus cognationis, affinitatis, praedii &c. de quo late *Hilliger Don. Enucl. lib. 19 c. 2. lit. D. Kremberg k ad hunc. tit. ... pr. n. 3.* *Genus.*

Th. 10.

Quo vero à Jure utendi fruendi, habitandi, eundi &c. distinguatur ACTIO, & adaequata ejus ratio exprimatur, addit Imperator, quod sit JUS PERSEQVENDI IN JUDICIO. Proprium verbi hujus *persequendi* domicilium est in *§. 12. & 13. J. de Rerum Div.* ubi accipitur pro insectari, & insequi feras. Inde transfertur ad Reos qui *fugientes* dicuntur *l. 13. §. 2. C. de judic. l. 2. in pr. & § 4. C. de jurejur. propter calum.* *Differentia specifica.*

Novell. 49. c. 3. quemadmodum in contraria parte Actores, *persequentes* §. 10. *J. de Injur. Heigius ad hoc pr. n. 13. Donell. n. 7. Harppr. J. n. 3.* Hic loci comprehendit omnes in universum apud Judices postulationes, tàm ordinarias, quam extraordinarias, etiam quæ instar actionum obtinent, veluti cautiones, damni infecti, legatorum salariorum petitionis, evictionis &c. *l. 178. §. 2. de V. S. l. 28. & 35 D. de O. & A. Lindeman. d. l. th. 4. Kremb. d. l. n. 9.* Excluduntur vero Exceptiones, quibus Rei non petunt, aut persequuntur, sed persecutiones repellunt. *Vultej. ad hoc pr. n. 103. Heigius d. l n. 14.*

Th. 11.

Fit hæc persecutio IN JUDICIO, quod nullatenus hic à Jure sejungitur, ut excludatur tribunal Prætoris, sed uno totus processus, seu actus negotii discussionis denotatur, cum alias in integrum restitutiones, præjudicia, interdicta, cognitiones Prætoriæ non continerentur *Hillig. d. lib. 19. c. 1. l. 6.* Ideo autem additur vox *Judicii*, ne quis proprià autoritate sibi ipsi jus dicat *l. extat. 13. D quod met. caus. l. 166. de R. J. l. 1. §. 2. D. quod legat. l. un. C. ne quis in sua causa. l. 10. de Judic. l. 17. de judic.* nisi in casu necessitatis, ubi non leve subest damnum, & periculum, deficiente auxilio magistratus, de quibus consule *Donel. lib. 17. c. 2. ibiq. Hillig. Barchov. th. 26.*

Th. 12.

Objectum. Non autem persequitur hic in judicio actor quodvis, sed id saltem *quod sibi debetur*; quo ipso exluditur actio criminalis, in qua Actor non quod sibi, sed quod debetur vel Fisco, pœnam videlicet pecuniariam, vel ipsi Reo pœnam corporis, aut infamiam infligendam, petit.

Th. 13.

DEBENDI Verbum, licet proprie de obligationibus dicatur *l. 1. pr. & §. fin. D. de constit. pec. Donell. lib. 19. c. 1.* hic tamen large accipitur, pro eo quod præstari debet, *l. 178. §. fin. de V. S. l. 1. de Compensat.* ita ut sub se comprehendat actiones

actiones Reales. Debetur ergo in actione reali, non Rei, sed ejus restitutio & possessionis præstatio, eamque persequimur *l. 9. l. 68. de R. V. Arumæus Ex. 18. th. 1. Magnificus Dn. Ungepauerus Patronus meus magnus Ex. 14. q. 2. in N. Harpp. ad hic pr. n. 43. 44. & seqq. Hanon. disp. 19 th. 1. l. 6.*

Ad. § 1. Th. 14.

Divisiones actionum variæ extant; nos missis aliis magno numero hinc inde à Dd. allatis, de iis saltem, quarum Imperat. hoc loco facit mentionem, agemus. *Divisiones.*

Cum vero adæquatum actionum objectum sit RES de qua actio instituitur, quæ aut jam *NOSTRA* sit, aut *nobis debeatur* & hæc realiter omnino inter se differant, enata est hinc summa, & adæquata omnium actionum Divisio, qua aliæ dicuntur esse in Personam; aliæ in REM: *h. §. l. 25. de O. & A. l. 37. eod. l. 178. de V. S.* in hac enim res, quæ jam *nostra est*, *PETI*: in illa ad *id A GI*, quod nobis ex obligatione debetur, dicitur; ut proinde nulla possit oriri actio, quæ non ad alterutram harum actionum referri oporteat. Neque hic agnosco ullam, respectu hujus divisionis, mixturam, quam nonnulli moti §. 20. *J. h. t.* effingunt; cujus §. 20. explicationem conflictui reservabo.

Th. 15.

Actio Personalis: Eine Persönliche Klage est actio, qua cum eo agimus, qui nobis est obligatus ad dandum aliquid vel faciendum *hoc* §. & semper adversus eundum locum habet *l. 25. de O. & A.* Appellatur personalis à principali, nim. à persona, quæ est obligata, ut proinde rem, de qua facta est obligatio, minime excludat. *Actio Personalis.*

Notetur hoc loco distinctio Actionum, ubi aliæ vocantur *Directa*, aliæ *Utiles*: *Directa actio* (quat. utili opponitur, nam contrariæ opposita aliter alibi describitur) est, quæ datur ex ipsis legis, sive Edicti verbis expressis: *Utilis*, quæ ex mente legis, vel Edicti, propter æquitatem, quæ subest conceditur *l. 18. C. de legat. l. 9. §. 2. D. de A. R. D. l. 24. C. de R. V.*

Vutej-

Vultej. l. 2. Jprud. Rom. c. 4. Schneidw. h. l. n. 5. & comm. Dd. Sed & utiles vocantur actiones, quæ ex obligationibus & contractibus innominatis descendunt, & præscriptis verbis appellantur *l. 6. C. de transact.* quæq; ad exemplum nominatarum actionum sunt comparatæ *l. 1, C. de Rerum permut. Harppr. com. 3. §. 1, J de Locat. & conduct. n. 5. 6.*

Th. 17.

Causa Efficiens primaria Cui DETUR.

Directa actio personalis datur ei soli, qui aliquem sibi habet obligatum. *Obligatio* ergo est causa proxima actionis personalis, vel saltem in actu primo; nam actus secundus sæpe impeditur, ita ut exserere se non possit, antequam quid detur vel fiat. *Suthols. Differt. 28. aph. 1.* & non nisi qui contraxit agere potest, adeo quidem, ut actio semel uni quæsita ei inseparabiliter cohæreat, nec ab eo divelli queat. *Schneidw. n. 22.* Per cessionem tamen ab aliis exerceri potest *arg. l. 49. in f. de Acquir. possess. l. 22. in f. C. mandati* quo casu competit *UTILIS* actio personalis; *l. 1. C. de Obl. & A.* quæ etiam datur hæredi fideicommissario *§. 4. J. de fideic. hæred.* It. Creditori utilis pigneratitia *l. 41. D. de pignor. actione.* (Cui non obstat *l. 22. de pignor.*) It. Emtori nominum *l. 7. 8 C. de hæred. vendit.* It. Emptori hæreditatis *l. 5. C. eod. l. 16. in pr. ff. de pact.* Legatarius quoq; habet actiones personales ex cessione directas, utiles sine cessione *l. 44. §. 6. de leg. 1. l. 18. C. de legat. Harppr. ad §. 21. J. de leg. n. 5.* It. si convenit in deposito, ut alicui tertio reddatur, habet is utilem depositi actionem *l. 26. in pr. D. depos. Wesemb. in par. ib. n. 7.*

Th. 18

Causa Efficiens secundaria ADVERSUS QUEM detur.

Datur adversus personam obligatam solam, sive ex contractu nominato, vel innominato, sive quasi contractu, maleficio vel quasi maleficio, sive is possideat rem, sive non; & nunquam personam obligati greditur, sed semper est adversus eundem *l. 25. D. de O. & A. l. 1. §. 16. ad SC. Trebell.* Sequiturque debitorem, sicut lepra leprosum *ut Dd. loquuntur h l.* Datur quoque ex vendito ei, cui competit pactum retrovendendi, contra primum emptorem in id quod interest, *l. 2. C. de pact. inter Empt. & vendit. arg. l. 6. C. de rerum permut. Gail. 2. O. 16. n. 4. Harppr. ad §. 4. J. de*

Empt.

Empt. & vendit n. 11. Dn. Benedict. Carpzov. p 2. Const. 1. defin. 16. Quod etiam de heredibus tam Actoris, quam Rei est intelligendum: Quia fictione juris heres una eademque persona esse censetur cum defuncto *Nov. 48. in pr. l. fin. C. de impub. & al. substit.* & in omne jus succedunt *l. 59. & 62 de R. J.* Vocatur etiam pater & filius una caro; *can. contradiximus; § hac autoritate caus. 35. quæst. 3.* ideoque in obligationibus semper inclusi præsumuntur *l. 9. in f. D. de probat. l. 40. in f. de pact. c un. 2. FF 18.* Hinc plures heredes unius debitoris principalis tenentur non quidem in solidum, sed quilibet pro rata parte *l. 26. C. de pact. l. 1. si cert. pet. l 1. C. de hereditar. action.* cessat enim inter eos judicium communi dividundo *l. 14. in f. D. de instit. action.* Sic quoque successores Regnorum contractus à Prædecessoribus suis initos servare debent *l. 2 & fin. C. de quadr. præscript. c. 1. X. de probat. c. justicia. 25 q. 1. c. si ea. 25 q 2. Henric. Bruningius disp. de Var. universit. specieb. th. 4. l. b. Daniel Otto. Discurs. Juris publ. c. 8. pag. m. 191. Matthias Stephani l. 2. de Jurisdict. part. 1. cap. 1. membr. 1. n. 74.* Actiones autem pœnales ex delictis defuncti descendentes, adversus heredes & cæteros successores non competunt *l. 1. pr. D. de privat. delict. ibiq. Gothofred. in f. l. 26. D. de pœn. l. sancimus C. eod.* nisi lis cum defuncto fuerit contestata *l. 139. l. 164. d. R. J.* aut ad heredes quid pervenerit *l. 38. l. 44. de R. J.* turpia enim lucra heredibus sunt extorquenda *l. 5. pr. D. de calumn. l. 16. §. fin. & 17. D. quod met. caus.* Sed quid de heredibus furis dicemus? Lubet sententiam meam, exercitij solummodo gratia, hoc modo proferre: Aut res (1) extat, vel est consumpta. Et (2) ex consumptione furis hæreditas aucta est vel non: Si extat: tenentur heredes indistincte, non ut heredes, sed ut possessores. Si consumpta non verò aucta est hereditas; non tenentur ne quidem æstimationem restituere; quia factum unicuiq; suum, non alteri, nocere debet *l. 155. de R. J. l. 9. quæst. in fraud. Credit.* Si consumpta, aucta tamen hereditas, datur actio in id quod pervenit, quia actiones ex delicto non transeunt ad heredes, nisi quatenus ad eos pervenit *l. 9. §. fin. & seq. D. de rebus auth jud. possid. l. un. C. ex delict. defunct. l. 2. §. fin. D. de Vi bon. raptor. l. 4. §. fin. de incend. Ruin. l. ult.*

C. rerum annot. l. 4. pr. D. de publicanis l. 17. l. 26. D. de dolo malo. l. 8. §. fin. D. de precario. aut lis cum defuncto fuerit contestata *l. 87. l. 139. l. 164. de R. J. §. 1. J. de perpet. & temp. act.* Consentientem, his ita conceptis ostendi *Dn. Riemerum Dec. 13: quæst. 1.* Nec puto interesse an fur capitaliter fuerit punitus vel non; Ita ut illo casu heres debeat retinere quod ad eum pervenit; hoc verò non tantum quod ad eum pervenit, sed solidum quoque restituere: Quia (1) turpia tamen lucra heredibus sunt extorquenda; *l. 5. in pr. de Calumniat.* ne cum jactura alterius contra naturam locupletentur, *l. 14. ff. de Condict. indeb.* & publica (2) actio Civili non præjudicat *l. 9. §. 5. de vectig. argm. l. fin. C. de ord. judic. l. 12. C. de furt.* cumque contrarium Jure Saxonico non sit statutum; cur à communi juris dispositione recedamus? Vide sententias diversas *apud Berlich. p. 4. Concl. 19. n. 37. & 38. Carpzov. practic. crim. p. 2. quæst. 80. n. 104. & p. 4. C. 32. def. 23. Finckel. Observat. practic. 59. ibiq; aut allegatos.*

Th. 19.

De omni RE, quæ in commercium hominum venit, & omnibus ijs, de quibus licite contrahimus.

Th. 20.

Tandem datur hæc actio personalis *ad Dandum aliquid vel faciendum h. l* neq; aliquod corpus nostrum facit *l 3. de O. & A. & aliis qui ausdam modis h. §.* quæ verba diversimode à Dd. explicantur: Placet hæc opinio: Quia non semper petitur aliquid dari, vel fieri, sed prout controversiæ varios habent status; ita sunt variæ causarum figuræ *l. 1. D. h. t.* veluti si adversus aliquem ex *l. diffamari C. de ingen. manum.* agam, ut me cesset diffamare, petamq; illi à Judice silentium imponi: It. si adversus aliquem ago, ut agat cum alio sua actione *l. 60. §: 5. D. locati l 13. §. pen. D. de act. Empt. Heigius h. l. n. 7. Dissent. Accurs. Schneidw. n. 42.* aliter *Vultejus & ex eo Kremberg. p. 76.*

Th. 22.

Hactenus de personali, sequitur Realis.

Actio in Rem Eine dingliche Klage est actio, qua Dominus rei agit cum eo, qui nullo jure ipsi est obligatus, tamen propter

rem

rem suam, quam alius possidet, movet alicui controversiam, definitore Justinian *h. l.* & semper adversus eundem est, qui possidet *l. 25. D. h. t.*

Hæc actio vocatur etiam *Vindicatio*, qua de Vocula Vide *Dd. ad §. 15. inst. h. t.* Et est vindicatio, *vel Universalis*, nempe hereditatis petitio; *vel singularis*; quæ iterum dispescitur *in Rei Vindicationem, & Juris Vindicationem*, quæ & simpliciter *Vindicatio appellatur*. De hac in §. sequenti; de illa hoc loco: Estque *Rei Vindicatio*, Vindicatio, qua rem nostram corporalem à quo- *Rei Vindicatio.* cunque possidente, vel detinente nobis restitui petimus *l. 5 D. de O. & A.*

Th 22.

Datur autem *directa* domino, qui Dominium aut Jure Gen- *Cui datur directa?* tium, aut Civili adquisivit *l. 23 pr. D de Rei Vindic. l. 20. C. de pact.* Atque hoc statim, & tempore litis contestationis adesse, & usque ad sententiam continuari oportet; quia rei litigiosæ nulla alienatio, vel venditio *C. ut. de litig* Actor enim dicit hanc Rem Jure QUIRITIUM MEAM ESSE AJO. Citato reo possessore, cui spatium deliberandi datur an velit contendere, vel cedere *l. 1. D de Edend.* videns ipsum non esse Dominum, recte ipsi contradicit; Ergo etiam sententia ferri debet de eo, de quo contradixit reus, eaque libello conformis esse. 2. Rei vindicatio originem ducit à Dominio, ubi ergo deficit Dominium; ibi nulla potest esse Rei vindicatio; & Paulus in *l. 23 de R. V.* utitur verbo præteriti temporis, qui *Dominium*, inquit, *ADQUISIVIT*; non adquiret; aut adquirere potest. *it in §. 4. J. h. t.* Imperator, ut quis Dominium *SUUM* vindicet, non futurum, sed præsens: Vide *Amplis. & Consultiss. Dn D. Fiebigium in antea allegato Collegio Frantzk Ex. 13. sem. quæst 4. Bessell. vol. 1. disp. 10. disp. 11. th. 3. Dissent. Bacchov. tract. de action. disp. 2. th. 13.* Datur *mulieri*, quæ proprietatis dominium, quod in dote retinet, constante & soluto matrimonio potest vindicase *l. 3. C. de R. V. l. 30. C. de jure dot. l 75. D. de jure dot. l. 4. de Collat. l. 71. de Evict.* Nec denegatur liberis jure protimiseos utentibus qui bona v iata, oblato justo pretio vindicare possunt *l. 35. D. de mi-*

 nor,

ner Novell Augusti Elect p. 2. C. 31. nisi ubi huic beneficio renunciaverint; ubi obiter quæri potest; an Juri retractus tacite possit renunciari? *Aff. Constit. d. 32. p. 2. verb.* Er thut sich aber dessen verzeihen, in qua non additur verb. Ausdruckliche renunciation, prout additum est *p. 2. C. 17.* vers. Damit aber; & ita pronunciaaunt Nobilissimi Dn. *Scabini Jenenses*, Mense Januar. Anno 1638. It. Venditori, qui merces suas ab emtore doloso alienatas, à tertio possessore vindicare potest; quia propter fraudem Dominium non translatum esse, intelligitur; *arg. l. 3. ff. de pigner. act. Berlich. p. 1. Concl. 64. n. 58. & seqq. Carpzov. p. 1. C. 28. def. 18 19.* Arrestatori de Jure Saxonico, qui per arrestum jus reale in bonis debitotum consequitur, omnibusq; aliis Creditoribus antiquius jus Reale non habentibus, præfertur: *Process. nov. Judic. tit. 44. It. tit. 48. It. tit. 51. Carpzov. p. 1. C. 28. def. 143.*

Th. 23.

Utilis Rei Vindicatio datur eis, qui rem ipsam corporalem; in qua juris Dominium habent vindicant. Datur ea 1. Superficiario *l. 16. §. ult. de pignerat. act. l. 73. & seqq. de R. V.* 2. Emphyteutæ *l. 1. D. si ager vectig.* 3. Vasallo *c. 1. §. rei autem. 2. FF. 8.* 4 Usufructuario, respectu rei corporalis, in qua usumfructum habet *l. 9. in pr. D. de rebus auth. jud possid.* 5. Mulieri; si maritus ex ejus pecunia dotali rem aliquam emit, eo casu, quando maritus non est solvendo, ne mulier dotem amittat *l. 55. D. de donat. jur. Vir. & Ux. Harppr. ad tit. J. de Empt. §. 2. n. 16.* 6. Marito, qui potest rem dotalem corporalem vindicare *l. 9. C. de Rei Vindic.* 7. Donatori mortis causa, qui ex pœnitentia sola potest revocare dominium translatum. *l. 29. D. de mort. caus. donat. Treutl disp. de donat. th. ult. lit. g. ibiq; Bacchov.* 8. Donatori contra donatarium, ob non impletam conditionem *l. 1. C de donat. quæ sub. modo.* 9. Venditori, qui pretio non soluto, neq; de eo fide habita, rem vindicare potest, cæterisq; Creditoribus præfe- retur *Gail lib. 2. Observ. 15. Treut. vol 1. disp. 28. th. 6.* etiam anteriorem de omnibus bonis debitoris præsentibus & futuris generalem hypothecam habentibus *l. 5. §. 17. D. de tribut. act. Carpzov.*

p. 1, C. 28.

p. 1. C. 28. def. 10. 10. Creditori, qui ipsum fundum, tanquam rem corporalem, in qua jus pignoris habet vindicare potest *l. 16. D. de servitut.* 11 Pupillo, qui rem ejus pecunia à tutore emtam hac utili Vindicatione petere potest *l. 2 C. qu. ex fact. tut. l. 7. D qui pot. in pign. l. 3. pr. & l. 8. § 1. D. de rebus eorum, qui sub tut.* Treutl. *vol. 2. disp. 8. th. 6. lit. H. Berlich. part. 1. concl. 65. n. 145. & sqq. Carpzov. p. 1. C. 28. def. 109.*

Th. 24.

Hinc commode sustineri potest distinctio dominii *in Directum, & utile.* Certum enim est omnem vindicationem præsupponere Dominium; Emphyteutæ, Vasallo &c. competit vindicatio *l. 1. D. si ag. vectig.* ergo & Dominium; non directum: hoc enim retinet dominus, qui rem dat in emphyteusin, aut feudum; ergo aliud ipsis competet dominium ab illo priori diversum. Aliud autem est *Vindicare Jus rei inhærens*; aliud *rem corporalem ipsam, respectu juris, quod in eo corpore quis habet.* Sic licet Emphyteuta, Vasallus, Usufructuarius &c. hac *REI Vindicatione* non *JUS IPSUM* vindicent, sed actione Confessoria; ipsum tamen agrum; aut rem corporalem *respectu illius Juris* vindicare possunt; quæ utique vindicatio arguit aliud Dominium his ipsis competere, quam Domino proprietatis; Quo in effectu consentit *Dn. D. Rimmerus Dec. 4. quæst. 2. n. III in f.* Bacchov. *de Act. disp. 2. th. 10. Magnif. Dn. Ungepaur Exercit. 5. quæst. 3. in A p m 216. Dn Fiebig. in allegato nostro collegio Frantzk. disp. 4 quæst. semidec. 1.* Quam distinctionem approbare videtur Augustus Hector *p. 2. C. 19.* Dissent. *Bessel. disp. 11. Hillig. lib 20, c. 2. lit. G. Harppr. ad pr. J. de Rerum divis. n 40. Gothofr. Anton disp. feud. 1. th. 2. l. G. Treutl. vol. 1. d. 25. th. 1. l. G. Nell. disp. feud. 3. th. 6. l. B.*

Th 25.

Dominium ergo ante omnia Actor probare debet *l. 24. D. de R. V.* cujus probatio est omnium difficillima *l. 12. C. de probat. & ibique ibid.* quibus autem modis probetur docet Schneidw. *ad §. § n. 2.* In hac probatione si succumbit Actor, Reus absolvitur, sive bona sive mala fide possideat *l. 4. C. de Edendo l. 2. l. 23. C. de probat. l. 9. C. de O. l. & Act.*

Th. 26

Th. 26.

Contra Quem. Deinde hæc Actio datur contra eum qui nullo Jure obligatus est *h* §. 1 seu adversus quemcunque, sive naturaliter & civiliter *l 3. §. fin. D. ad exhib.* sive civiliter tantum possidentem *l. 60. §.1. D. de Usfr. l. 25. de O. & A. l. un. C. de alien. jud. mut. l 24. § ult. de Judic. Bachov. disp. 2 th 18. Hillig. l 20. c. 3. l. D* etiamsi bona fide, nullo oblato pretio *l. 3. l 23. C. de R. V. l. 2. C. de furt.* It contra eum qui dolo desiit possidere, *l. 69. de R. V.* sive ante sive post litis contestationem *l. 36. pr. l. 27. §. 3. de R. V.* Et par est ejus conditio qui quid possidet, atque ejus cujus dolo factum est, quo minus possideret *l. 150 de R. J* non autem qui post litis contestationem absque dolo *l. 17. §. 1. de R. V.* idem de lata culpa intelligendum *l. 36. §. 1. l. 63 de R. V.* Hoc tamen interest, ut qui lata culpa desiit possidere, condemnetur in æstimationem, & petat sibi jure cedi actiones; *l. 63. de R. V.* Qui dolo vel fraude, quanti actor in litem juraverit, nec actiones ei cedendæ sint *d. ll. & l. 69. l. 71. de R. V.* Bacchov. *disp. 2. th.* 14. Datur quoque it. contra nudum detentatorem *l. 9. in f. de R. V.* ita tamen ut autorem suum nominet; *juxta l. 2. C. ubi in rem act.* de qua vide *Ummium disput. ad process. judic.* 11. *th.* 9. It. contra eum qui liti se obtulit *l. 7. l 25. & l. seq. de R. V.* etiam contra heredem, non tamen ut heredem, sed ut possessorem *l. 42. l. 51. l. 52. de R V.* Requiritur ergo à parte rei, ut rem litis contestatæ; potissimum autem dicendæ sententiæ tempore possideat *l. 27. §. 1. D. eod. Hillig. lib. 20, c. 3. B.*

Th. 27.

De qua re. Datur postea de *RE CORPORALI §. 1. J. h. t.* verbis, *veluti si rem corporalem* &c. sive ea sit mobilis, sive immobilis; animata, vel inanimata *l. 1. § 1. de R. V.* non tantum singulæ res; sed etiam quandoque universitas, ut grex, armentum, equitium. *d. l. 1. §. fin. & seqq.* quæ tamen universitas non est juris, ut hereditatis petitio, sed facti, aut specierum corporalium. *Treutl. vol. 1. disp. 15. th. 8. l. c. D. Wesemb. parat. de R. V. n. 5. Donell. l. 20. c. 4. ibique Gillig. Oldendorp. p. m. 280* It. res

Eccle-

Ecclesiasticæ vindicantur ab Episcodo. *l. 21. C. de Sacr. S. Eccles.* non tamen suo nomine, sed Ecclesiæ, in cujus quasi patrimonio existunt *Nov. 120. Wesembl. parat. C. h.t. n.6.*

Th. 28

Quarto & ultimo datur ad *REM RESTITUENDAM* *l. 9. D. h. t. Restituendi* verbo non modo rem ipsam sed etiam causam hoc est fructus, & utilitates, quæ à re proveniunt, complectimur *l. 173. §. 1. de R. J. l. 17. § 1. de R. V.* it. æstimationem deteriorationis *l. 13. & seqq. D. eod.* Circa restitutionem fructuum sic places distinguere 1. Inter bonæ vel malæ fidei possessorem. 2. Inter fructus naturales & industriales 3. Inter fructus extantes, & consumptos. 4. Inter perceptos percipiendos, & pendentes. 5. Inter tempus ante vel post litis contestationem. Malæ fidei possessor nullos fructus suos facit, sed omnes omnino indistincte restituere debet *l. 22. C. de R. V.* ibique *Gothofr. l. G.* licet impensas necessarias deducere *l. 35. in f. de hered. petit. l. 5 C. de Rei Vind.* utiles vero & voluptuarias salva re permanente tollere possit *l. 39. § 1. de hered. petit. l. 37. de R. V.* Bonæ fidei possessor fructus naturales & industriales perceptos & consumptos ante litis contestationem irrevocabiliter etiamsi factus fuerit locupletior, suos facit *l. 48. de Rer. dom. § 35. J. de Rerum div. l. 4. § 2. D. finium reg. l. 25 §. 1. l. 28. de Usur. l. 22 C. de R. vind.* Fructus autem extantes sive naturales sive industriales perceptos *d. l. 22.* & percipiendos §. 2. *J. C. off. jud. l. 62. §. 1. de R. V. l. 22. eod.* post litis contestationem, quia incipiunt malæ fidei possessores esse *l. 25 §. 7. D. de hered. petit.* restituere tenentur. Impensas tamen necessarias, & utiles deducit *l. 8. pr. D. de pignor. act. l. 7. §. fin. de solut. matrim.* voluptuarias, modo non malitiose, ut sublatione sibi non prosit, Domino tantum obsit, tollit *l. 38 D. de Rei vind.* Adisis *Andr. Gerhardi Exercit. 4. quæst. 9. Kemer dit. 4. quæst. 4. Frantzk Exercit 4. quæst. 6. 7. 8. 9. ibique in vindiceis, Dn. Fiebigium. Arumæum Exer. 4 th. 19. Bacchov. ad Tr. 2. r. disp. 15. th. 11. l. D. t. vol. 2. disp. 20. th. 6. l. B.*

Ad. § II. Th. 29.

Vidimus Vindicationem rerum corporalium, restat ut de incor-

incorporalium rerum, vel jurium Vindicatione agamus.

Dicit Imperator *ÆQUE* i. e. quemadmodum res corporales vindicantur Rei vindicatione; ita etiam incorporales, vindicatione simplici.

JUS SIBI ESSE sc. Jam constitutum; ad servitutem enim constituendam datur actio personalis contra eum qui promisit, de quibus *§. ult. J. de servit* peciturque jus, tanquam debitum. Constitutam autem servitutem, vel aliud jus, vindicamus actione Reali, non quidem Rei vindicatione; sed simplici vindicatione; Confessoria nimirum, & Negatoria actione *Wesemb. parat. D. si usufr. pet. n. 4. Bacchov. ad§. 2. th. 21.*

Th 30.

Aliter autem hic accipitur actio Confessoria, quam in *l. 23. §. ult. l. 25. §. 1. ff. ad l. Aquil.* ibi namque non intelligitur propria actionis species, sed actio legis Aquiliæ, quæ adversus confitentem datur in simplum. *Oldendorp. Cl. 3. Act. 4. in pr.*

Th. 31.

Utraque est *vel Directa, vel Utilis.*

ActioConfessoria. Cui datur directa. *Actio Confessoria directa* est Vindicatio, qua quis Jus incorporale in re vel sua, vel aliena sibi competere asserit. Datur ei qui Dominium Rei incorporalis adquisivit; *sive illud sit proprietatis, sive Juris.* Non enim hac actione vindicamus tantum proprietatem rerum incorporalium sed & jura nobis in illis adquisita. *Vultej. Jurisprud. Rom. lib. 2. c. 12. n. 35 36. Riemer. Dec. 4. q. 1. & 2.* e. gr. Jus percipiendi decimas, oblationes, Jus præsentandi, Patronatus Jurisdictio, Venatio, Aucupium; jus piscandi in flumine, ligna in silva secandi, Jus imponendi Collectas, compascuorum, operæ Rusticorum &c. In servitutibus sic lubet distinguere: Servitutes *REALES* dominus fundi directa hac actione potest vindicare *l. 1. 2. §. 1. 4. § 7. 6. §. 3. D. si servit. vindic.* servitutes *PERSONALES* tantum usufructuarius respectu sui Juris *l pen. in pr. D. si usufr. pet. ib. Uti frui jus sibi esse SOLUS potest intendere, qui habet usumfructum; Dominus autem fundi non potest, quia qui habet proprietatem*

dem jur utendi fr. separatum non habet &c. Ideo servitutem personalem Dominus non vindicat actione Confessoria; sed negatoria; asserendo nimirum prædium suum esse liberum; videatur omnino *d. l pen. princip. & §. ultim.* Doell. *lib.* 10. *c.* 11. *Wes. parat. si servit. vindic. n.* 5. Datur etiam Emphyteutæ ratione Juris Emphyteuseos *l.* 4. *&* 5 *C. de div. præd. urb.*, qui vocantur Domini *l.* 12 *in fin. C. de fundo partim.* Superficiario *l. un. D. de superfic.* Vasallo ratione juris quod in feudo habet *c.* 1. §. *Rei* 2, *F.* 8.

Th. 32.

Utilis Confessoria est; qua quis servitutes, aut alias res incorporales, respectu juris, quod quis in iis habet vindicat. Datur (1) Creditori (nam ipsum Jus pignoris vindicat Quasi serviana) qui potest vindicare servitutes rei oppigneratæ debitas *l.* 16. *de servit. l.* 9. *D. de oper. nov. nunciat.* 2. Emphyteutæ *l.* 1. *D. si ag. vestig.* 3. Superficiario *l.* 3. §. 3. *de oper. nov. l. ult. §. ult. D. de superfic.* 4. Vasallo *c. un. de investit. de re al.* 2. *F.* 8. § 1. 5. Ipsi fructuario. Ipsum jus, ut dictum, vindicat directa Confessoria; servitutes autem Reales, sive fundo debitas; in quo jus habet vindicat utili hac Confessoria, quod probatur 1. *l. un.* §. 4. *D. de Remiss.* 2. *per l.* 22. *pr. juncta l.* 3. §. *ult. D. de Aqua pluv. arcend.* 3. *l.* 2. §. 2. *de servit. vindic.* 4. Quicunque aliquod jus in re habet, & probat servitutem deberi, illi competit actio Confessoria, *Schneidw. ad hunc. §. n.* 17. Atqui Usufructuarius aliquod Jus in re habet (potest enim vindicare jus ipsum *l.* 21. §. 3. *D. de Except. rei jud.*) & probat servitutem deberi. E. 5. Si usufructuario datur utilis rei vindicatio ad rem corporalem, in qua jus habet, vindicandam, *quod super. fuit probat.* Dabitur etiam pro re incorporali utilis Confessoria. *Dn. Fichg. in sæpius allegato Collegio Frantzk. Exercit.* 5. *quæst. semidec.* 2. Dissent. *Treutl. & cum eo Bacchov. vol.* 1. *disp.* 16. *th.* 7. *l. C.*

Th. 33.

Competit adversus omnes, qui nos juribus nostris uti impediunt *l.* 4. §. 5. *l.* 10. *in f. D. si servit. vindic.* It. usufru-

ctuario adversus Dominum ipsum *l. pen. §. 1. si usufr. petat.* Et quemcunque possessorem *d. l.* 10. It. qui dolo desiit possidere, vel liti se obtulit, & quasi possessor actionem de usufructu accepit. *l. ult. D. si servit. vind. Donell. lib.* 11. *c.* 15. *ibique Hilliger. Wesemb. parat. si servit. vind. Schneidw. ad h. §. n.* 12. 15. *Oldendorp. Class.* 3. *Act.* 4. *n. III.*

Th. 34.

Eadem datur de rebus incorporalibus, quarum supra facta est mentio: Et hunc in finem; non ut nobis jus debeatur sed quod (1.) jam est, nostrum declaretur *l.* 8. §. 4. *si servit. vind. & praestetur* (2) cautio de non amplius turbando *l.* 7. *pr. D. eod.* (ubi disjuncta pro conjunctis accipiuntur *l.* 53. *de V. S.*) *l.* 15. *do oper. nov. nunciat. l. pen. D. de aq. quotid. l. pen. §. ult. D. si usufr. pet. praestentur* (3) fructus, & omne id, quod interest *l.* 4. *§.* 2. *l. §. ult. D. si servit. vindic. Donell. d. l. Ummius disput. ad process. judic.* 9. *n.* 6. *Treutl. v.* 2. *disp.* 17. *th.* 7. *B.*

Th. 35.

Actio Negatoria. Actio negatoria est vindicatio, qua adversario jus in re nos deberi negamus. *Novell. ad h. §. n.* 2. 3. Datur iisdem fere personis, quibus Confessoria, *Schneidw. h. l. n.* 31. Hoc tamen speciale in hac actione, quod possessor fundi in hac actione dominium non probare tenetur, *Mynsing. Cent.* 1. *O.* 19. Sed tantum negat praedium suum servitutem debere, hocque ipsi sufficit, ut nisi adversarius probet sibi servitutem competere, succumbere necesse habeat. *Heigius ad hunc §.* 20. *Dn. Carpzovius p.* 2. *C.* 41. *def.* 18.

Th. 38.

Res, de qua datur est libertas rei nostrae; ad hoc ut res à servitute declaretur libera *arg. l.* 8. *§.* 4. *D. si servit. vind.* & ut adversarius impedimenta, si quae sunt, & opus suis sumptibus tollat *l.* 14. *in pr. & §.* 1. *l.* 17. *pr. D. eod.* in reliquis locis nihil singulare habet à confessoria actione *Oldendorp. Classe* 3. *Act.* 5. *n. VII.*

Illud hoc loco observationem meretur, qnod haec actio Negatoria, habeat vim Actionis & Exceptionis. Nam non solum possum experiri eâ adversus vicinum molientem aliqui din detri-

detrimentum ædium mearum, ut sic ego primus agam, verum etiam si ipse adversus me prohibentem & nunciantem novum opus agat confessoria, recte illi oppono hanc negatoriæ actionis formulam, in modum exceptionis *l. 16. D. si servit. vindic.* *Oldendorp. d. l. n. II.*

Th. 37.

Quod Genus] Proponit Imp. differentiam inter Rei vindicationem, & vindicationem. Nam in Rei vindicatione semper agit Dominus contra Possessorem, non autem possessor contra Dominum; In vindicatione rerum incorporalium, agit Dominus contra possessorem, & possessor contra Dominum. *Dd. ad hunc versic. Nisi uno in casu* &c. Optarem bivium aliquod, ut deliberare possem, quæ mihi tandem incunda via sit. Nunc cum in hunc opinionum diversissimarum labyrinthum inciderim, qua ratione me expedire queam, ingenue fateor, non video. Constitueram equidem totius hujus tituli *ἀνάλυσιν* sub disputationis incudem revocare; serius tamen animadverti onus humeris gravissimum me meis imposuisse; nec limites disputationis temere transgrediendos esse. Ideoque quæ jam adhuc elaborata supersunt; in aliud tempus rejicio: Interim si aliqua in parte me minus recte scripsisse, aut persuasionibus propriis circumventum esse, edoctus fuero, æquissimum Prætoris de in integrum restituendo beneficium, quo nondum ætas mea exclusa est, in voco; & corrigendi mihi reservo licentiam.

G. S. A.

COROLLARIA.

I. *Num Imperator Pontificis Coronatione opus habeat?*

II. *An Imperatori competat non autem Pontifici Jus indicendi concilia Nationalia.*

III. *Rex*

III. *Rex Bohemiæ num status Imperii?*

IV. *Elector annos 18. egressus an non solum ad Jus Electionis, verum etiam totius territorii gubernationem admittendus?*

V. *An mortuo primogenito ab intestato, secundogeniti mortui filius tertiogenito in successione dignitatis Electoralis præferendus?*

VI. *An Elector sibi ipsi in Electione Cæsarea votum dare, seqs eligere in Imperatorem possit?*

VII. *An Nobiles immediatè Imperio Romano subjecti status sint Imperii?*

VIII. *Civitates liberæ Imperiales in Comitiis num habeant Jus suffragii?*

IX. *Imperator à Collectis immunitatem an concedere possit?*

X. *Legatus in legatione delinquens num puniri possit?*

Hasce controversias ego quidem privatus non facio meas; placide tamen exercitii gratia quærenti, placide respondebo.

AD

Præstantissimum ac Politiss. Juvenem

JOHANNEM SCHREITERUM
de Actionibus disputaturum.

Scande, Pharos cathedra est, & latas mitte per oras
SCHREITERE ingenii lumina clara tui.
Stat tibi pro rostris eadem: facito omnis inundet,
Quanta fluit, linguæ copia læta tuæ.
Nos descendenti mox applaudemus; O iste,
Quàm doctus pariter, quamque disertus erat?

Augustus Buchnerus.

FINIS.

